

Találmányok, szabadalmak

GYÁRTÓSORRA KÍVÁNKOZÓ, ROPOGÓS ÖTLETEK

Földesi Gábor

Bizonyára sokakkal megesett már, hogy kreatív ötletük támadt valamely hirtelen jövő hétköznapi probléma – ha nem is épp esztétikus, ám annál gyakorlatiasabb, esetleg kifejezetten energiatakarékos – áthidalására. Ám mi a helyzet azokkal az ötletekkel, melyek kapcsán komolyan elgondolkodtunk, megfelelő kivitelezés, megvalósítás esetén akár még komoly üzleti tényező is válhatna belőle a piacon? A magyarok találékonyságát egy iparágban sem lehet elvitatni, sőt, olyannyira nem, hogy ezt a képességünket akár szabadalmaztathatnánk is. De mégis, hová forduljunk?

A folyamat nem túl bonyolult, szabadalszerzéshez bejelentési kérelmet kell benyújtani a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatalához, mely hatósági eljárás eredményeként adja meg a szabadalmi oltalmat. De pontosan mire is?

Találmány a termékre vagy eljárásra vonatkozó új és nem nyilvánvaló műszaki megoldás, szabadalom a találmányra vonatkozó jogi védelem, amely alapján a szabadalom tulajdonosa a találmány szerinti megoldás hasznosításától bárkit eltilthat. A szabadalmi oltalom húsz évig tart. Szabadalom szerezhető találmányokra, technológiákra, eljárásokra és gyártási módokra. Védjegyként védhető le a név- és logóötlet, a márkanév, egy szlogen, termékek neve, színe, egy ábra stb. A védjegy a termékek, szolgáltatások megkülönböztetését segíti. Ha rendelkezik ilyen védjegyötletekkel, bejegyeztetés előtt első lépés a védjegykutatás hazai és nemzetközi rendszerekben, amely segítségével megbizonyosodhatunk arról, hogy levédeni kívánt ötlet nem ütközik másnak már bejegyeztetett védjegyével. Fontos továbbá, hogy az új védjegynek rendelkeznie kell egy olyan erős, egyedi megkülönböztető jeggyel, melynek révén az könnyen beazonosíthatóvá válik.

Formatervezési mintaoltalomról akkor beszélünk, ha ipari termékek külső formájára szerzünk védelmet. Ez lényegében a termékek dizájn-jának oltalmára vonatkozik, hiszen a formatervezés, az áruk esztétikai színvonalának emelése egyre inkább előtérbe kerülő feladat. Új szerkezeti kialakítások védelmére szolgál a használati mintaoltalom, mely általában a szabadalomnál egyszerűbb, kisebb jelentőségű műszaki megoldások védelmére szolgál, jellemzője a kézzelfoghatóság: egy tárgy kialakítására, szerkezetére, részeinek elrendezésére szolgáló megoldás. A használati mintaoltalom engedélyezésének három lényeges feltétele van: az újdonság, a feltalálói lépés és az ipari alkalmazhatóság. Védelem szerezhető továbbá az irodalmi művek, írásban vagy hang-, illetve képfelvételen rögzített, nyilvánosan tartott beszéd vagy előadás, számítógépes programalkotás, színmű, táncjáték, zenemű, audiovizuális művek, képzőművészeti és építészeti alkotások, tervek szerzői jogaira. Egy eredeti ötlet, találmány, technológia szabadalmaztatására Magyarországon tehát ezen öt fő csoport – találmány, védjegy, forma, használati minta és szerzői jogok – valamelyikébe sorolva van

TALÁL MÁNYBÓ L SZABADALOM

A szellemi tulajdon a tulajdonjoghoz hasonló jogviszony, amelynek a polgári jog területén belül létrehozott szabályrendszere kizárólagos vagyoni és személyhez fűződő jogok biztosításával nyújt jogi védelmet a szellemi alkotások létrehozói számára. Azonban pusztán egy ötlet még nem oltalmazható, csupán annak kidolgozása, megvalósítása esetén válhat alkalmassá arra, hogy szerzői jogi védelemben vagy iparjogvédelmi oltalomban részesüljön. Találmányt, védjegyet, formát, különböző szerkezeteket és szerzői jogokat is levédethetünk, pontosabban fogalmazva: szabadalmi oltalom alá helyeztethetünk, meghatározott ideig kizárólagos jogot formálva ezzel a fent említett szellemi termékek hasznosítására.

lehetőség. A védjegyi bejegyzési díj megközelítőleg 75 000 forintról indul alapesetben (ennek része a bejelentési és kutatási, a vizsgálati, illetve a megadási díj stb.), ám ez annak függvényében változhat, hogy az adott újító ötletet hány áruosztályba sorolhatja be annak feltalálója.

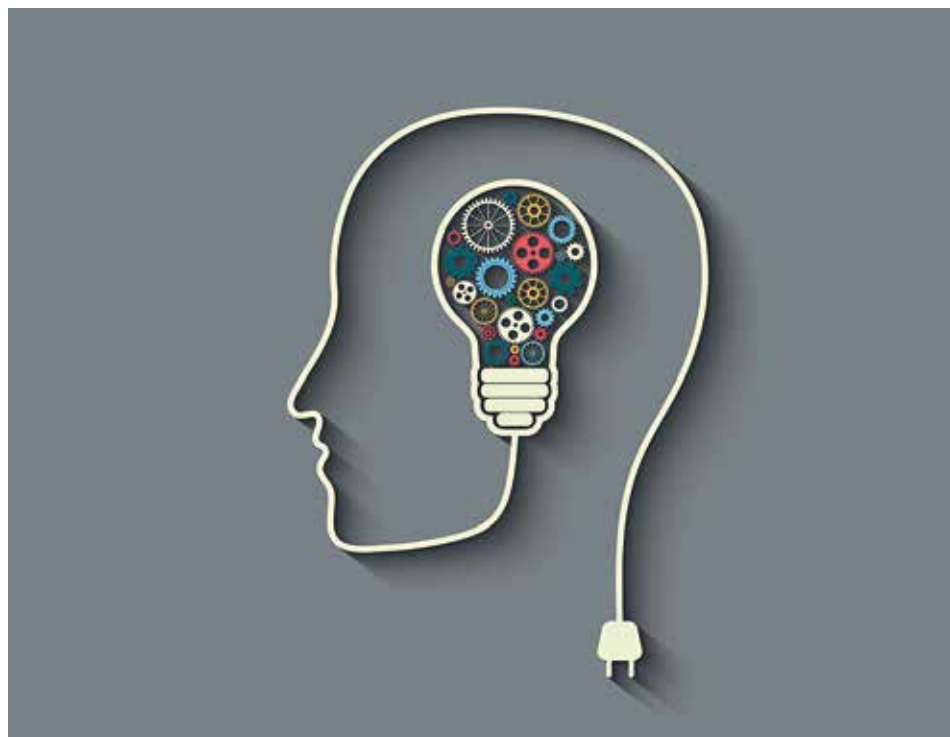
HASZNOS HIVATALOK, TÁMOGATÓ TESTÜLETEK

Magyarországon a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala (SZTNH, korábbi nevén: Magyar Szabadalmi Hivatal) a szabadalmi eljárás tótumfaktuma, az illetékes hatóság, melyhez bátran fordulhat bárki szabadalom, eredetvédelem, védjegy ügyében. Az SZTNH-hoz nyújtható be a szabadalmi bejelentési eljárás megindításához szükséges valamennyi dokumentum, a hivatal felelős az iparjogvédelmi hatósági vizsgálatok és eljárások lefolytatásáért, a szerzői joggal és a kapcsolódó jogokkal összefüggő egyes feladatok ellátásáért, de végzi az állami dokumentációt és általában véve informál a szellemi tulajdon területén, s valóban, honlapjukon részletes, sok esetben gyakorlati példákkal alátámasztott tájékoztatást talál a feltaláló.

Segítséget jelenthet a Magyar Szabadalmi Ügyvivői Kamara is, ahol elsősorban ugyan a szabadalmi ügyvivők érdekeit képviselik, azonban honlapjukon elérhető a Magyarországon szabadalmi ügyvivői tevékenységre jogosultakról vezetett nyilvántartás. Ez akkor lehet hasznos, ha ötletünk levédetésével egy erre szakosodott – legalábbis önmagukat annak kikiáltó – szabadalmi és védjegyirodát, illetve

szabadalmi ügyvivőt bízunk meg a szabadalmaztatás ügyének elvégzésével. Mint arról maga a kamara is tájékoztat, a panaszosok rendszerint komoly, akár több millió forintos kárt is elszenvednek az ilyen, nem jól megválasztott, jogellenesen működő szolgáltatók hibájából, hiszen a nyilvántartásban nem szereplő, szabadalmi és védjegyiroda, illetve szabadalmi ügyvivői végzettség látszatát keltő szolgáltatók esetében nem biztosított a megfelelő szakmai felkészültség, ezért a Magyar Szabadalmi Ügyvivői Kamara azt javasolja, hogy oltalomszerzési ügyekben még a megbízás megadása előtt végezzünk ellenőrzést az említett kamarai listán.

És hová forduljon az, aki nem védte le ötletét és világmegváltó technológiáját, termékét, szolgáltatásötletét meglovasították? Ebben az esetben – illetve, némi előrelátással akár már korábban is – a Hamisítás Elleni Nemzeti Testületnél (HENT) érdemes kopogtatnunk. A testület céljai közt szerepel többek között az, hogy a szellemi tulajdon-jogok

védelmét megerősítse, a jogsértések elleni fellépést hatékonyabbá tegye. A HENT a hamisítás elleni küzdelmet érintő kérdésekben javaslattevő, véleményező, illetve tanácsadói feladatokat lát el.

jelentheti, hogy a külföldön történő oltalmazásra érdemes alaposan felkészülni anyagilag, mivel a találmányt országonként kell szabadalmaztatni, és minden ország illetéket szed a szabadalmaztatás után, ám ez a

fizetni. Ha igen, elindíthatja a PCT II. fázist, ahol megadhatja a célországokat, a PCT II. fázis után pedig a kért országokban megindíthatják a nemzeti szabadalmak bejegyzését, ami már automatikusan történik. Természetesen illetéket mindenütt fizetni kell, ebben a fázisban pedig már kihagyhatatlan a kötelező, helyi szabadalmi ügyvivő, illetve a fordító megbízása. Jó, ha eddigre a szabadalom már hozott annyi bevételt, hogy mindez megtéríthető legyen.

HATÁR: EURÓPA, VILÁGHÍR VAGY A PÉNZTÁRCA?

Ha a későbbiekben a feltaláló a külföldi piacon is szerencsét próbálna ötletével, nemzetközi védjegy biztosíthatja róla, hogy ne érje kellemetlen meglepetés, és nevét, márkáját, logóját ugyanúgy használhassa nemzetközi szinten is. Legkézenfekvőbb talán az európai uniós kiterjesztés, amely segítségével egyetlen lépésben szerezhet az innovatív ötlet kiötlője valamennyi tagállamban védettséget, de lehetséges csak bizonyos, választott országok megjelölésével is védjegy-védettséget szerezni külföldön. Két dologra azonban mindenképp oda kell figyelni külföldi szabadalmaztatás esetén. Ezek egyike az idő, mert egy hazai bejelentést követő egy éven belül lehet csak az oltalmat más országokra kiterjeszteni. Aki ezt lekési, annak újító ötlete a hazai piac kivételével minden más országban közkinccs lesz, s ebből aligha lát viszont valaha is egy fillért az ötletgazda. A másik problémát az

költségeknek csupán a kisebbik hányada, a szabadalmi ügyvivői számlákon ennél is vastagabban fog majd a ceruza. A bejelentőnek saját hazájában nem kötelező ügyvivőt megbízni, de ott, ahol nem honos, csak képviselő útján intézhet szabadalmi ügyet, ráadásul a nemzeti hivatalok nagyobbik fele megköveteli a bejelentések fordítását, így ezek elkészíttetése ugyancsak megdobjhatja a végső számlát.

Az eljárás egyszerűsítésére szolgál a PCT- (Patent Cooperation Treaty) rendszer, mely egy nemzetközi, immár több, mint 150 ország által elfogadott egyezményen alapul. A nemzetközi szabadalmaztatást úgy lehet indítani, mint egy hazai bejelentést – az SZTNH-nál –, csak kérelmlapkitöltést, a hazai bejelentés fordítását és az illetékfizetést kell elintézni, aztán központilag elvégzik a szabadalmazás feltételeinek vizsgálatát. Ennek eredménye birtokában a bejelentő eldöntheti, hogy érdemes-e tovább folytatnia a szabadalmaztatást, érdemes-e tovább

TANÁCSOK, ÖTLETEK FELTALÁLÓKNAK

Minél hamarabb

...jogi védelemben kell részesíteni az új ötletet, vagyis hivatalos úton is ki kell nyilvánítani, hogy az ötlet a saját szellemi tulajdonát képezi. Ez a későbbiekben, akár már a befektetők felkutatása során is csak előnyt jelenthet, számos üzleti fiaszkótól óvhatja meg induló vállalkozását az ötletgazda.

Érdemes titokban tartani

...a találmányt, míg benyújtja kérelmét a levédtetésre. Ha a találmány levédése előtt azt bárhol nyilvánosan bemutatja, értékesíteni próbálja, elveszítheti a szabadalmi oltalom lehetőségét.

A szó elszáll

...az írás megmarad. Mielőtt egy esetleges későbbi befektetőnek érzékenyebb adatokat (üzleti tervek, technológiai leírások stb.) adnánk ki, írásunk alá vele egy titoktartási megállapodást, vagy nyilatkozatot. A legtöbb intézményi befektetőnek megvan ehhez a maga szövegtervezete, amit készek aláírni a részletesebb üzleti tervek megismerése előtt.